

C/2024/5363

17.9.2024

**Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών — Το μέλλον της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής
(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)**

(C/2024/5363)

Εισηγητές: Isilda GOMES (PT/PES), δήμαρχος του Portimão
Piotr CALBECKI (PL/EPP), περιφερειάρχης Κουγιαβίας-Πομερανίας

ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

Στόχοι της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής μετά το 2027

1. Επισημαίνει ότι η Κοινή Γεωργική Πολιτική (ΚΓΠ), η οποία σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ αποσκοπεί στη διασφάλιση της λειτουργίας και της ανάπτυξης της εσωτερικής αγοράς γεωργικών προϊόντων, αποτελεί επίσης σύμπραξη μεταξύ της κοινωνίας και της γεωργίας, με σκοπό την εξασφάλιση επαρκούς και σταθερής προσφοράς ποιοτικών τροφίμων και αξιοπρεπούς εισοδήματος στους γεωργούς, διατηρεί επαρκές γεωργικό εργατικό δυναμικό σε ολόκληρη την ΕΕ, προστατεύει το περιβάλλον, καταπολεμά την κλιματική αλλαγή και διαφυλάσσει τη δυναμική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών. Αναγνωρίζει ότι οι εν λόγω στόχοι είναι αλληλένδετοι και δεν μπορούν να επιτευχθούν μεμονωμένα, καθώς και ότι η επίτευξή τους προϋποθέτει απλούστευση της μεθοδολογίας.

2. Υποστηρίζει ότι η γεωργική βιοποικιλότητα ευθυγραμμίζεται με τον στόχο της ΚΓΠ για την προστασία του περιβάλλοντος και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής. Η γεωργική βιοποικιλότητα, η οποία περιλαμβάνει την ποικιλία φυτικών και ζωικών ειδών εντός των γεωργικών οικοσυστημάτων, συμβάλλει στην ανθεκτικότητα έναντι επιβλαβών οργανισμών, ασθένειών και ακραίων κλιματικών φαινομένων, ενισχύοντας περαιτέρω τους διασυνδεδεμένους στόχους της ΚΓΠ. Επιβεβαιώνει δε ότι η ανθεκτικότητα της γεωργίας εξαρτάται από την ικανότητα του συστήματος να προσαρμόζεται σε προκλήσεις —με ιδιαίτερες επιπτώσεις στις νησιωτικές περιοχές—, όπως το ευμετάβλητο κλίμα ή οι διακυμάνσεις της αγοράς, και να ανακάμπτει από αυτές.

3. Εκτιμά ότι η παραγωγή και η διαχείριση τροφίμων —ιδίως στις νησιωτικές περιοχές— θα προσλαμβάνουν ολοένα και μεγαλύτερη και πιο στρατηγική σημασία κατά τα επόμενα έτη, τόσο από οικονομική άποψη (ύψος του κύκλου εργασιών), από κοινωνική άποψη (επίδραση στην ποιότητα ζωής των κατοίκων της ΕΕ), από περιβαλλοντική άποψη (βιωσιμότητα και οικολογικός αντίκτυπος) όσο και υπό το πρίσμα του μεταβαλλόμενου γεωπολιτικού πλαισίου.

4. Είναι της γνώμης ότι, στο πλαίσιο αυτό, η νέα ΚΓΠ θα πρέπει να καταρτιστεί με βάση τόσο τις αρτιότερες διαθέσιμες γνώσεις και τα επιστημονικά στοιχεία όσο και τις θεμελιώδεις αρχές που αφορούν τη διατήρηση και την καινοτομία της γεωργικής και αγροδιατροφικής παραγωγικής δομής στην Ευρώπη, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής, την ανάπτυξη ταυτότητας όσον αφορά τα τρόφιμα και τις παραδόσεις και τη βελτίωσή τους, μεταξύ άλλων μέσω προηγμένων τεχνολογιών, προσανατολισμένων στην παραγωγικότητα και στη βιωσιμότητα.

5. Επισημαίνει ότι οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις πρέπει να είναι σε θέση να συμβιβάζουν τις πτυχές της παραγωγής με τις πτυχές της βιωσιμότητας στις τρεις της διαστάσεις: περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική. Στο πλαίσιο αυτό, καίτοι οι μεγαλύτερες γεωργικές εκμεταλλεύσεις μπορούν επίσης να συμβάλουν σημαντικά στην επισιτιστική ασφάλεια, δεν θα πρέπει να παραβλεφθεί ο ρόλος των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων γεωργικών εκμεταλλεύσεων, που είναι συχνά οικογενειακές, με μικρή ή μεσαία κλίμακα παραγωγή, και οι οποίες αντιπροσωπεύουν καλύτερα το παραδοσιακό ευρωπαϊκό γεωργικό μοντέλο, συμπεριλαμβανομένης της γεωργίας που έχει πολλές ιδιαιτερότητες στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, όντας παράλληλα άρρηκτα συνδεδεμένες με την ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών, και θα πρέπει να απλουστευθεί η συμμετοχή τους στην ΚΓΠ, για παράδειγμα μέσω εξαιρέσεων από τη συμμόρφωση με ορισμένα μέτρα.

6. Τονίζει τη σημασία του Προγράμματος ειδικών μέτρων λόγω του απομακρυσμένου και νησιωτικού χαρακτήρα ορισμένων περιφερειών (POSEI) για τις εν λόγω περιοχές όσον αφορά τη διασφάλιση του εφοδιασμού τους με απαραίτητα γεωργικά προϊόντα προς κατανάλωση από τους ανθρώπους, την ανάπτυξη του κτηνοτροφικού τομέα, την ποικιλομορφία των καλλιεργειών, καθώς και τη διατήρηση και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των παραδοσιακών γεωργικών δραστηριοτήτων. Συνεπώς, εισηγείται την ενίσχυση του προγράμματος με την αύξηση της χρηματοδότησής του.

7. Υπενθυμίζει ότι η ΚΓΠ πρέπει να αναγνωρίσει, να καταστήσει ορατό και αξιοπρεπή τον ρόλο της εκτατικής ορεινής κτηνοτροφίας με αυτόχθονες φυλές, όσον αφορά τον σχεδιασμό και τη διαχείριση της εκάστοτε περιοχής, αναδεικνύοντας τη συμβολή της στη διατήρηση και την προστασία των οικοσυστημάτων υψηλής φυσικής αξίας, στην πρόληψη των πυρκαγιών και στη βιοποικιλότητα, καθώς και αποδίδοντας ιδιαίτερη σημασία στις ζημίες που προκαλούνται από τη συνύπαρξή της με την άγρια πανίδα.

8. Πιστεύει ακράδαντα ότι η τρέχουσα συζήτηση απαιτεί διάλογο και εμπιστοσύνη και, επομένως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να ακούσει τους γεωργούς, οι οποίοι αξίζουν εισόδημα δίκαιο και προσαρμοσμένο στις γεωργικές και κλιματικές συνθήκες της περιοχής τους. Ωστόσο, πρέπει να λάβει υπόψη και τα αιτήματα των καταναλωτών για υγιεινά προϊόντα και των πολιτών για καλύτερη μεταχείριση των ζώων, προστασία του περιβάλλοντος και καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Η πολιτική για τις αγροτικές περιοχές, καθώς και το πρόβλημα της πληθυσμιακής συρρίκνωσης και της απερήμωσης, πρέπει επίσης να εξεταστούν προκειμένου να αποφευχθεί η αύξηση της δυσάρεσκειας σε σχέση με το ευρωπαϊκό εγχείρημα.

9. Κατά την εξητάχρονη ιστορία της, η ΚΓΠ έχει συμβάλει αποφασιστικά στη συνοχή των αγροτικών περιοχών, διασφαλίζοντας τη βιωσιμότητα και την αειφορία της γεωργικής δραστηριότητας σε όλα τα εδάφη της ΕΕ. Τα μέσα στήριξης της ΚΓΠ πρέπει να αντιμετωπίζουν τις μοναδικές προκλήσεις των περιοχών που χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερους γεωγραφικούς περιορισμούς, όπως οι νησιωτικές και οι ορεινές περιοχές.

10. Επισημαίνει ότι η ισχύουσα ΚΓΠ είχε το πλεονέκτημα να έχει προβλέψει, για πρώτη φορά από τη θέσπισή της το 1962, έναν ευρωπαϊκό μηχανισμό για την επιβολή της συμμόρφωσης με τους ισχύοντες κανόνες για τα δικαιώματα των εργαζομένων στον γεωργικό τομέα, χωρίς να δημιουργεί πρόσθετο διοικητικό φόρτο. Καλεί, ως εκ τούτου, την Επιτροπή να αξιολογήσει τις επιπτώσεις αυτής της κοινωνικής διάστασης της ΚΓΠ έως το τέλος του 2026 και να προτείνει τρόπους βελτίωσης της αποτελεσματικότητάς της μέσω άλλων πολιτικών και κονδυλίων, συμπεριλαμβανομένων μέτρων με στόχο τη βελτίωση των συνθηκών για τους εργαζομένους στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις.

11. Σημειώνει ότι η ισχύουσα ΚΓΠ δεν εκπλήρωσε πολλούς από τους στόχους της και έχει διαταραχθεί από κρίσιμα γεγονότα, όπως ο πόλεμος στην Ουκρανία και οι επιπτώσεις του ως προς την φθίνουσα κερδοφορία στον τομέα της γεωργίας, η αστάθεια των αγορών, η αύξηση του κόστους παραγωγής, συμπεριλαμβανομένου του ενεργειακού κόστους, οι διαφορετικές και ταχέως μεταβαλλόμενες γεωργικές και κλιματικές συνθήκες στις περιφέρειες, και δεν έχει ανταποκριθεί επαρκώς στις ανεκπλήρωτες προσδοκίες των γεωργών —των οποίων το μέσο επίπεδο εισοδήματος εξακολουθεί να υπολείπεται του μέσου επιπέδου των οικονομικών τομέων—, των κατοίκων της υπαίθρου και των καταναλωτών.

12. Διαπιστώνει τις προκλήσεις που τίθενται προκειμένου η τρέχουσα ΚΓΠ να συνάδει πλήρως με τους στόχους του Σχεδίου δράσης της ΕΕ για τη βιολογική γεωργία, την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και τις στρατηγικές της ΕΕ «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και για τη βιοποικιλότητα, και αφετέρου αδυνατεί να ανταμείψει επαρκώς τους γεωργούς που καταβάλλουν επιπλέον προσπάθεια για την επίτευξη της οικολογικής μετάβασης στο αγρόκτημά τους, χρησιμοποιώντας, επί παραδείγματι, τη γη τους για βιολογική γεωργία. Στο πλαίσιο αυτό, οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που έχουν πιστοποιηθεί ως βιολογικές θα πρέπει να εξαιρούνται από τις απαιτήσεις των οικολογικών προγραμμάτων και να λαμβάνουν επιδοτήσεις λόγω των χαρακτηριστικών των δραστηριοτήτων τους.

13. Τονίζει ότι η ΚΓΠ μετά το 2027 (ΚΓΠ 2027+) θα πρέπει να εκπληρώσει τους ακόλουθους στόχους:

- α) τη δημιουργία ενός ανθεκτικού και βιώσιμου συστήματος τροφίμων που θα παρέχει επισιτιστική ασφάλεια και τροφή σε όλους. Η επισιτιστική ασφάλεια θα πρέπει να βασίζεται σε τρόφιμα που παράγονται στην Ευρώπη τα οποία είναι από οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική άποψη κατάλληλα για τον τόπο κατοικίας των καταναλωτών, μεταξύ άλλων και στις νησιωτικές περιοχές·
- β) τη διαφύλαξη των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών θεμελίων με μέλημα τη μακροπρόθεσμη επισιτιστική ασφάλεια και διατροφή, μεταξύ άλλων και για τις μελλοντικές γενιές·
- γ) τη διασφάλιση επαρκούς και σταθερού εφοδιασμού με ποιοτικά τρόφιμα, καθώς και σταθερότητας στις αγορές τροφίμων·
- δ) την εξασφάλιση δίκαιων οικονομικών οφελών για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη που συμμετέχουν στην παραγωγή, στη μεταποίηση, στη διανομή και στην κατανάλωση τροφίμων, με τη διασφάλιση επαρκούς κατανομής της αξίας σε ολόκληρη την αλυσίδα ιδίως για τους παραγωγούς πρωτογενών προϊόντων, και, κατ' αυτόν τον τρόπο, την εξασφάλιση αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης σε όσους εργάζονται στον κλάδο της γεωργίας·
- ε) τα τρόφιμα που προσφέρονται στους καταναλωτές της ΕΕ πρέπει να αποφέρουν υψηλά οφέλη για την υγεία και να παράγονται με δεοντολογικό τρόπο, ενώ παράλληλα πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι προμήθειες φτάνουν στους καταναλωτές σε λογικές τιμές. Οι ίδιες απαιτήσεις θα πρέπει να ισχύουν και για τα προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες·
- στ) κατά την παραγωγή τροφίμων πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις και να ενισχύονται οι βιολογικές ιδιότητες των πόρων που διατίθενται για τη γεωργία (έδαφος, τοπίο, νερό, αέρας, εκτάσεις υπό αγρανάπαυση, λειμώνες, βιολογικοί θύλακες), να επιδιώκεται η αποκατάσταση των κύκλων παραγωγής κλειστού βρόχου και να εμπλουτίζονται οι βιολογικοί πόροι των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ενώ οι ίδιες απαιτήσεις θα πρέπει να ισχύουν και για τα προϊόντα που εισάγονται από τρίτες χώρες·

- ζ) η παραγωγή τροφίμων θα πρέπει να στοχεύει στη μέγιστη δυνατή παραγωγή και ποιότητα με τη χαμηλότερη δυνατή εισροή πόρων, προωθώντας βιώσιμη τεχνολογική πρόοδο, τη χαμηλότερη περιβαλλοντική πίεση και το χαμηλότερο δυνατό αποτύπωμα της αλυσίδας εφοδιασμού, κάτι που μπορεί να επιτευχθεί με ποικίλα τοπικά και περιφερειακά συστήματα παραγωγής τροφίμων ανάλογα με τις περιστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των συστημάτων βιολογικής γεωργίας και των γεωργικών συστημάτων ελεγχόμενου περιβάλλοντος·
- η) στη γεωργική πολιτική της ΕΕ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η βιωσιμότητα των φυσικών πόρων και να προστατεύονται η βιοποικιλότητα και τα ενδιαιτήματα των ζώων·
- θ) η ΚΓΠ θα πρέπει να προάγει την ανανέωση των γενεών και να ενθαρρύνει τους νεοεισερχόμενους στον κλάδο να δραστηριοποιηθούν στη γεωργία, με σκοπό ένα βιώσιμο μέλλον καινοτομίας για το γεωργικό σύστημα·
- ι) η γεωργική πολιτική της ΕΕ πρέπει να προωθήσει την καινοτομία και τη μεταφορά γνώσεων σε όλους τους τομείς, προκειμένου να παράσχει στο σύστημα γεωργικής παραγωγής τα κατάλληλα εργαλεία για την αντιμετώπιση νέων παραγωγικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων·
- ια) οι γεωργοί πρέπει να υποστηριχθούν για τον μετριασμό των κινδύνων που οφείλονται στην κλιματική αλλαγή και την προσαρμογή σε αυτούς, μεταξύ άλλων μέσω αυξημένων επενδύσεων σε υποδομές·
- ιβ) η ΚΓΠ πρέπει να συμβάλει ώστε οι αγροτικές περιοχές να καταστούν ισχυρές, ελκυστικές και ανθεκτικές. Σε αυτό περιλαμβάνονται η διασφάλιση υπηρεσιών γενικού συμφέροντος, τεχνικές και κοινωνικές υποδομές οι οποίες είναι ανθεκτικές στις μελλοντικές εξελίξεις και επαρκείς τοπικές υπηρεσίες. Οι αγροτικές περιοχές θα πρέπει να εγγυώνται υψηλό βιοτικό επίπεδο. Η διατήρηση της τοπικής και της περιφερειακής ταυτότητας, καθώς και της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, είναι κείριας σημασίας·
- ιγ) η σπατάλη τροφίμων πρέπει να μειωθεί σε όλη την αξιακή αλυσίδα: από τα χωράφια έως τα ράφια των καταστημάτων λιανικής· επίσης, οι κάτοικοι της ΕΕ θα πρέπει να είναι συνειδητοποιημένοι και υπεύθυνοι καταναλωτές που θα καταβάλλουν προσπάθειες για τη δραστική μείωση της σπατάλης τροφίμων και την πραγματοποίηση βιώσιμων επιλογών αγοράς·
- ιδ) τα μέτρα της ΚΓΠ πρέπει να προσαρμοστούν στην ποικιλομορφία των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων της ΕΕ·
- ιε) η ΚΓΠ θα πρέπει να προωθήσει την ανάπτυξη ενός παραδοσιακού, οικογενειακού, ριζωμένου στον κάθε τόπο και φιλικού προς το περιβάλλον μοντέλου γεωργικής παραγωγής, στο οποίο θα δίνεται προτεραιότητα στις μικρές και μεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις παρέχοντάς τους διαφόρων ειδών μέσα που θα τις βοηθήσουν να υπερβούν τις πολυάριθμες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν·
- ιστ) στο πλαίσιο της ΚΓΠ, θα πρέπει να καταπολεμηθεί η εγκατάλειψη και η υποχρησιμοποίηση της γεωργικής γης, να παρασχεθούν επαρκείς εκτάσεις γης σε όσες γεωργικές εκμεταλλεύσεις τις έχουν ανάγκη, να υπάρξει πρόληψη των δασικών πυρκαγιών και να αποκατασταθεί ο πληθυσμός στις αγροτικές περιοχές.

14. Στο πλαίσιο των ιδίων στόχων, η ΚΓΠ 2027+ πρέπει να συνεχίσει να επιφυλάσσει ειδική μεταχείριση στη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, σύμφωνα με το άρθρο 349 της ΣΛΕΕ. Τούτο προϋποθέτει, εν γένει, προσαρμογή της ΚΓΠ στους περιορισμούς των εν λόγω περιφερειών, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης του προγράμματος POSEI, και ειδικότερα ενίσχυση των πιστώσεων του προϋπολογισμού στο πλαίσιο του ΕΓΤΑΑ και του ΕΓΤΕ, όχι μόνο για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν οι περιφέρειες αυτές στο πλαίσιο της αυξανόμενης ευπάθειάς τους στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και των διεθνών κρίσεων, αλλά και για την αύξηση της ανθεκτικότητας του γεωργικού τομέα και την ενίσχυση της επισιτιστικής ασφάλειας.

15. Επισημαίνει ότι η πρόληψη κρίσεων είναι πιο αποτελεσματική και λιγότερο δαπανηρή από την αντίδραση εκ των υστέρων, οπότε χρειάζεται να υποστηριχθούν ολόκληροι τομείς της γεωργικής οικονομίας με σημαντικούς δημοσιονομικούς πόρους. Ως εκ τούτου, τάσσεται σθεναρά υπέρ μηχανισμών ρύθμισης της αγοράς, όπως τα δημόσια αποθέματα, οι μηχανισμοί ελέγχου της προσφοράς, η μείωση της παραγωγής ή των ποσοστώσεων με στόχο την αποτροπή της κερδοσκοπίας, των κρίσεων και των έντονων διακυμάνσεων των γεωργικών τιμών⁽¹⁾.

Διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας και της σταθερότητας των αγορών

16. Τονίζει ότι η παροχή προτεραιότητας στη μακρόχρονη επισιτιστική ασφάλεια στο πλαίσιο της ΚΓΠ 2027+ είναι ζωτικής σημασίας. Η επισιτιστική ασφάλεια μπορεί να διασφαλιστεί μόνο από τους γεωργούς-καλλιεργητές οπωροκηπευτικών και λοιπών ειδών και πρέπει να καθορίζεται ως προς την ποσότητα, την ποιότητα και την οικονομία, με πρωταρχική έμφαση στη διασφάλιση της πρόσβασης των πολιτών της ΕΕ σε ασφαλή και άφθονα τρόφιμα σε λογικές τιμές, με παράλληλη διαφύλαξη της παραγωγικής ικανότητας και των καταναλωτικών αγορών.

⁽¹⁾ Οι εμπειρίες του παρελθόντος, όπως οι επιδοτήσεις για τη μείωση της παραγωγής γάλακτος που δοκιμάστηκαν το 2016 ή οι μηχανισμοί ελέγχου της προσφοράς υπό την άμεση διαχείριση των οικονομικών παραγόντων, π.χ. στον αμπελουργικό τομέα ή όσον αφορά τα τυριά προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης, καταδεικνύουν την αποτελεσματικότητα των εν λόγω προσεγγίσεων.

17. Αναγνωρίζει τη στρατηγική σημασία της βιώσιμης παραγωγής τροφίμων, υπό το πρίσμα της κλιματικής αλλαγής και της γεωπολιτικής αστάθειας. Ως εκ τούτου, η αυτονομία όσον αφορά την επισιτιστική ασφάλεια και την παραγωγή τροφίμων πρέπει να καταστεί στρατηγικός στόχος των μελλοντικών πολιτικών της ΕΕ. Εν προκειμένω, είναι αναγκαίο να αναγνωριστεί η ιδιαίτερη εξάρτηση και ευπάθεια ορισμένων περιοχών με ειδικούς γεωγραφικούς περιορισμούς, όπως οι εξόχως απόκεντρες περιοχές και οι νησιωτικές περιοχές της ΕΕ, όσον αφορά τον προμνησθέντα στόχο για επισιτιστική ασφάλεια. Αυτό σημαίνει ότι οι στρατηγικές και τα μέτρα για τη διασφάλιση της επισιτιστικής ασφάλειας πρέπει να καθοριστούν πιο συγκεκριμένα για τις εν λόγω περιοχές. Στο πλαίσιο αυτό, ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να καταστρώσει μια Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα Ύδατα με ισχυρή γεωργική διάσταση, δεδομένου ότι οι υδάτινοι πόροι αποτελούν τη βάση της γεωργικής παραγωγής και, ως εκ τούτου, της επισιτιστικής ασφάλειας.

18. Εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν υπέβαλε την πρόταση για τα βιώσιμα συστήματα τροφίμων κατά την τρέχουσα θητεία της. Στο πλαίσιο αυτό, εισηγείται οποιεσδήποτε μελλοντικές προτάσεις που αφορούν το κλίμα, τη γεωργία ή τα τρόφιμα να μην προωθούν τα προϊόντα των εργαστηρίων, με στόχο τη διαφύλαξη της πολιτισμικής κληρονομιάς των κρατών μελών και την προστασία των τροφίμων που παρασκευάζονται με παραδοσιακό τρόπο.

19. Θεωρεί απαράδεκτο να εξαρτάται ακόμη περισσότερο η ΕΕ από εξωτερικούς προμηθευτές όσον αφορά την αγορά ή την παραγωγή τροφίμων. Επισημαίνει ότι μια τέτοια εξάρτηση θα ενείχε υπερβολικό κίνδυνο πολιτικού ή οικονομικού εκβιασμού, αποκλεισμών για την παρεμπόδιση της φυσικής πρόσβασης, υπερβολικών διακυμάνσεων των τιμών και κοινωνικοοικονομικής αποσταθεροποίησης.

20. Πιστεύει ότι η επισιτιστική ασφάλεια εμπεριέχει την ύπαρξη επαρκούς ποσότητας και ικανοποιητικής ποιότητας υγιεινών τροφίμων, καθώς και οικονομική προσιτότητα για τους καταναλωτές και σταθερότητα των τιμών, όπως προβλέπεται στη γεωργική νομοθεσία της ΕΕ. Επιπλέον, οι καταναλωτές πρέπει να αποκτήσουν επίγνωση της σημασίας μιας ισορροπημένης διατροφής και της νοοτροπίας «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», ελαχιστοποιώντας έτσι τις αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις κατά την παραγωγή, τη μεταποίηση, τη μεταφορά και την αποθήκευση.

21. Πιστεύει ότι είναι απαραίτητο, στο πλαίσιο της μελλοντικής ΚΓΠ να υπάρχει η δυνατότητα στήριξης των γεωργών όσον αφορά την αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας των συστημάτων παραγωγής μέσω της αποκατάστασης της σύνδεσης με τις αγροτικές περιοχές και της προώθησης της ανάπτυξής τους. Χαιρετίζει την πρόσφατη έκδοση ενιαίου ευρωπαϊκού κειμένου (κανονισμός σχετικά με τις γεωγραφικές ενδείξεις) στο οποίο διασφαλίζεται καλύτερη ευθυγράμμιση μεταξύ όλων των τομέων, ενώ παράλληλα διαφυλάσσονται οι ιδιαιτερότητες των διαφόρων κλάδων.

22. Επισημαίνει ότι η προστασία και η κανονιστική ρύθμιση της κοινής αγοράς γεωργικών προϊόντων και τροφίμων της ΕΕ θα πρέπει να αποτελούν το βασικό μέσο εφαρμογής της ΚΓΠ. Αυτό θα πρέπει να περιλαμβάνει την εφαρμογή νέων δίκαιων αρχών για την εισαγωγή και την εξαγωγή γεωργικών προϊόντων και τροφίμων οι οποίες δεν συνεπάγονται πρόσθετες διοικητικές διατυπώσεις για τους γεωργούς, αλλά ίσους όρους ανταγωνισμού, όπως η εφαρμογή «κατοπτρικών ρητρών» στις ισχύουσες και στις μελλοντικές εμπορικές συμφωνίες της ΕΕ, καθώς και ενός διεθνούς εμπορικού πλαισίου βασισμένου στην επισιτιστική κυριαρχία και βιωσιμότητα. Επιπλέον, είναι αναγκαίο να ενισχυθούν οι έλεγχοι στα εξωτερικά σύνορα, ώστε να αποφευχθεί η είσοδος επιβλαβών οργανισμών και ασθένειών.

23. Ζητεί η νέα ΚΓΠ να συμβάλει στην αντιμετώπιση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών και στην αποφυγή συμπεριφορών που είναι επιζήμιες για τους ευάλωτους παράγοντες της αγροδιατροφικής αλυσίδας, ιδίως για τους γεωργούς. Ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλείται να ενισχύσει τους ενωσιακούς κανόνες που διέπουν τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αγροδιατροφική αλυσίδα εφοδιασμού, συμπεριλαμβανομένης της επιβολής κυρώσεων για πώληση σε τιμές κατώτερες του κόστους παραγωγής, λαμβάνοντας επίσης υπόψη τη δυνατότητα έμπρακτης υποστήριξης της διαπραγματευτικής ισχύος των ασθενέστερων κρίκων της αλυσίδας εφοδιασμού.

24. Κρίνει αναγκαίο, συμπληρωματικά προς την οδηγία για τις αθέμιτες πρακτικές, να καταστεί η σύναψη συμβάσεων ελκυστική για τους παραγωγούς, να ληφθούν πρόσθετα μέτρα για τη διαφάνεια των τιμών και να διασφαλιστεί θεμιτός ανταγωνισμός στους τομείς της λιανικής πώλησης, των αγροδιατροφικών προϊόντων και του τομέα εισροής (*).

25. Καλεί την ΕΕ να επαναπροσδιορίσει την πολιτική εξαγωγών γεωργικών προϊόντων, χωρίς να βλάψει τις γεωργικές κοινότητες τρίτων χωρών, δίνοντας προτεραιότητα στο εσωτερικό εμπόριο της ΕΕ και μειώνοντας τις εισαγωγές γεωργικών προϊόντων στην Ένωση.

(*) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων» (EE C 387 της 25.10.2018, σ. 48).

26. Ζητεί από την ΕΕ να χρησιμοποιήσει την επιρροή της ως ο μεγαλύτερος εισαγωγέας και εξαγωγέας τροφίμων παγκοσμίως, προκειμένου να τροποποιήσει τους κανόνες του διεθνούς εμπορίου γεωργικών προϊόντων (ΠΟΕ, 1994), με στόχο την επίτευξη εμπορικών σχέσεων που να χαρακτηρίζονται από περισσότερη δικαιοσύνη, αμοιβαιότητα και αλληλεγγύη⁽³⁾. Οι δραστηριότητες του ΠΟΕ δεν μπορούν να είναι αποσυνδεδεμένες από την Ατζέντα του 2030 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη, καθότι η λειτουργία της πραγματικής οικονομίας χρειάζεται δημόσιες ρυθμίσεις για τον μετριασμό των δυσλειτουργιών της αγοράς.

27. Επισημαίνει ότι η μελλοντική μεταρρύθμιση της ΚΓΠ 2027+ θα πρέπει να θέσει τα θεμέλια για την προσχώρηση της Ουκρανίας και άλλων υποψήφιων χωρών στην ΕΕ, με δέουσα συνεκτίμηση τόσο της ευημερίας των γεωργών της ΕΕ όσο και της ανάγκης αύξησης της χρηματοδότησης, μέσω της προσαρμογής του προϋπολογισμού της ΚΓΠ για τη στήριξη της ευρωπαϊκής γεωργικής παραγωγής. Επιπλέον, πρέπει να προσδιοριστούν καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα που να μπορούν να στηρίξουν καλύτερα το γεωργικό εισόδημα σε ολόκληρη την Ευρώπη. Λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία της επισιτιστικής σταθερότητας, της ασφάλειας, της βιωσιμότητας και της αλληλεγγύης, επισημαίνει ότι, σε οποιαδήποτε μορφή της, η ΚΓΠ 2027+ θα πρέπει να εκτελείται βάσει μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής της ΕΕ για τα τρόφιμα, στην οποία θα συνεκτιμώνται παράμετροι όπως οι επιλογές προϊόντων, ο όγκος των τροφίμων, οι κατάλληλοι βασικοί τομείς παραγωγής, καθώς και η σχέση μεταξύ της συγκέντρωσης των καταναλωτών και των ασφαλών αλυσίδων εφοδιασμού.

28. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διαμορφώσει μέσα για τη διαχείριση της προσφοράς γεωργικής παραγωγής στην ΕΕ, τα οποία θα πρέπει να περιλαμβάνουν τα δημόσια αποθέματα για την αποφυγή κερδοσκοπίας και τη σταθεροποίηση των τιμών της αγοράς, καθώς και μια κοινή εξαγωγική πολιτική για τα γεωργικά προϊόντα και την ανθρωπιστική βοήθεια, με στόχο τον μετριασμό των κοινωνικών αναταραχών σε περιοχές που πλήττονται από ελλειμματική συγκομιδή ή απειλούνται με λιμό λόγω κλιματικής αλλαγής ή πολέμων, ποσοτώσεις παραγωγής, «σπραγες τιμών» που καθορίζουν τα ελάχιστα και ανώτατα όρια εντός των οποίων θα μπορεί να κυμαίνεται η εκάστοτε συμφωνηθείσα τιμή, έτσι ώστε να λαμβάνεται υπόψη το κόστος παραγωγής.

29. Υπογραμμίζει ότι η ευελξία των πολιτικών για τα βιοκαύσιμα πρέπει επίσης να θεωρηθεί ως μέσο ρύθμισης της αγοράς προκειμένου να δοθεί προτεραιότητα στις διατροφικές χρήσεις και να χρησιμεύσει ως αποσβεστήρας κραδασμών σε περίπτωση υπερβολικά μεγάλης απόκλισης μεταξύ προσφοράς και ζήτησης.

30. Τονίζει ότι η ΚΓΠ πρέπει να καλύπτει τις επισιτιστικές ανάγκες του πληθυσμού της ΕΕ και να επιτυγχάνει ισορροπία μεταξύ εξαγωγών και εισαγωγών.

31. Εξαιρεί τη σημασία της σταθεροποίησης των αγορών τροφίμων, με την αποφυγή υψηλών διακυμάνσεων, οι οποίες έχουν πολύ σημαντικές επιπτώσεις τόσο στους καταναλωτές όσο και στους γεωργούς.

32. Οι εισαγωγές γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων στην ΕΕ πρέπει να πληρούν ισοδύναμα πρότυπα σε σχέση με το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία με εκείνα που ισχύουν για τα προϊόντα της ΕΕ και, ως εκ τούτου, η ΕΕ πρέπει να διασφαλίσει την πρόβλεψη και την τήρησή τους στις εμπορικές συμφωνίες με τρίτες χώρες.

Απλούστευση της ΚΓΠ και εξασφάλιση δίκαιης κατανομής των πόρων για τη στήριξη της μελλοντικής γεωργίας

33. Υποστηρίζει σθεναρά τα αιτήματα περί απλούστευσης των διαδικασιών για την άσκηση των γεωργικών δραστηριοτήτων που εμπίπτουν στο πλαίσιο της ΚΓΠ 2027+. Η μείωση του διοικητικού φόρτου για τους γεωργούς και η θέσπιση πιο συνεπών και εύκολα εφαρμόσιμων κανόνων για τον ηλεκτρονικό έλεγχο της εκπλήρωσης αυτών των διατυπώσεων θα καταστήσει τις δραστηριότητές τους πιο αποτελεσματικές, μειώνοντας τις περιττές διαδικασίες, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα να επικεντρωθούν στην παραγωγή, στην καινοτομία και στις επενδύσεις, και βελτιώνοντας την ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητα του γεωργικού τομέα. Ζητεί να απλουστευθούν οι απαιτήσεις της ΕΕ για τα εθνικά στρατηγικά σχέδια για την επόμενη περίοδο χρηματοδότησης και να εγκρίνονται ταχύτερα οι εκτελεστικοί κανονισμοί της ΕΕ, καθώς, ορισμένες φορές, εγκρίθηκαν πολύ αργά κατά την τρέχουσα περίοδο χρηματοδότησης, με αποτέλεσμα να καταστεί δυσχερέστερη η εφαρμογή τους. Παρόμοιες απλουστεύσεις θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλους τους τομείς της ΚΓΠ, συμπεριλαμβανομένης της αγροτικής ανάπτυξης.

34. Υπογραμμίζει ότι δεν υπάρχει άλλος χρόνος για χάσιμο όσον αφορά την εφαρμογή νέων ρυθμίσεων προκειμένου να καταστεί η ευρωπαϊκή γεωργία εκ νέου κερδοφόρα. Προς τούτο θα απαιτηθούν νέες αρχές ως προς τη χορήγηση άμεσων ενισχύσεων και την καλύτερη ρύθμιση της αγοράς. Αυτό περιλαμβάνει επανεξέταση των κανόνων για τον καθορισμό ανώτατου ορίου για τις ενισχύσεις προς αποφυγή της περαιτέρω αποδυνάμωσης της ανταγωνιστικότητας των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις που απορρέουν από την Πράσινη Συμφωνία πρέπει να πραγματοποιηθεί εγκαίρως. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην αποφυγή πρόσθετων διοικητικών διατυπώσεων. Εν προκειμένω, πρέπει να βελτιωθούν τα μέτρα για τη διαμετακόμιση και την εισαγωγή τροφίμων από τρίτες χώρες. Είναι απαράδεκτο να καλούνται οι Ευρωπαίοι γεωργοί να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις των ισχυουσών κανονιστικών ρυθμίσεων. Η παροχή βοήθειας στην Ουκρανία, η οποία αγωνίζεται για την επιβίωσή της, θα πρέπει να συντονιστεί κατά τρόπο που να μην ζημιώνει τον γεωργικό τομέα της ΕΕ. Η ευρωπαϊκή γεωργία πρέπει να διαφυλαχθεί προκειμένου να αποτραπεί κάθε ενδεχόμενη απώλεια ευρωπαϊκής αλληλεγγύης ως προς τη συνέχιση της στήριξης για την Ουκρανία, καθώς αυτή αγωνίζεται για την ελευθερία της και τις ευρωπαϊκές αξίες.

⁽³⁾ Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Η ΚΓΠ μετά το 2020» (ΕΕ C 342 της 12.10.2017, σ. 10).

35. Λαμβάνει υπό σημείωση την ψηφοφορία σχετικά με την απλοποίηση ορισμένων κανόνων της ΚΓΠ με σκοπό την τροποποίηση έξι από τα εννέα πρότυπα καλής γεωργικής και περιβαλλοντικής κατάστασης της γης (ΚΓΠΚ) και την εξαίρεση των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων από τους ελέγχους συμμόρφωσης. Ζητεί τη διενέργεια ολοκληρωμένης εκτίμησης των επιπτώσεων της εφαρμογής της Πράσινης Συμφωνίας και άλλων πολιτικών στη γεωργία και στην επισιτιστική ασφάλεια, λαμβάνοντας συγχρόνως υπόψη τις ανησυχίες της γεωργικής κοινότητας.

36. Τονίζει ότι είναι σημαντικό η Ευρωπαϊκή Ένωση να βοηθήσει την Ουκρανία. Συνιστά, ωστόσο, να προτείνει ουκρανικά προϊόντα σε τρίτες χώρες προκειμένου, αφενός, να αποτραπεί η διατάραξη της ευρωπαϊκής αγοράς και, αφετέρου, να διαφυλαχθεί η επισιτιστική ασφάλεια των χωρών που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη.

37. Επισημαίνει ότι η ΚΓΠ θα πρέπει να στηρίζει την παροχή συμβουλών, την εκπαίδευση και την κατάρτιση στον αγροτικό τομέα, να περιλαμβάνει μέσα που θα υποστηρίζουν τους γεωργούς με καινοτόμες λύσεις για τη βελτίωση της βιωσιμότητας, καθώς και να στηρίζει επίσης τη φιλική προς το περιβάλλον και την προσήκουσα καταναλωτική συμπεριφορά. Θα πρέπει επίσης να προωθήσει την ισότητα των φύλων στα γεωργικά επαγγέλματα, να δημιουργήσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις για την ανάπτυξη των οικογενειακών γεωργικών εκμεταλλεύσεων και να διαφυλάξει τις πολιτισμικές πτυχές των αγροτικών περιοχών.

38. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να σχεδιάσει ένα μέσο «δίκαιου εγγυημένου εισοδήματος» για τις γεωργικές εκμεταλλεύσεις που δεν αποκομίζουν εισόδημα ικανοποιητικού επιπέδου από τις γεωργικές τους δραστηριότητες. Το μέσο αυτό θα πρέπει να συμπληρώνει το γεωργικό εισόδημα, να παρέχει εγγύηση κοινωνικής ασφάλισης και να συμβάλλει στο να καταστεί το γεωργικό εισόδημα συγκρίσιμο με άλλους τομείς. Θα μπορεί δε να χρησιμοποιείται σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διατήρηση γεωργικών εκτάσεων πολλαπλών χρήσεων, όπως οι γεωργικές εκτάσεις υψηλής φυσικής αξίας, σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που εφαρμόζουν παραδοσιακές μεθόδους παραγωγής και σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις που είναι απαραίτητες για την πρόληψη της εγκατάλειψης των γεωργικών δραστηριοτήτων και της συρρίκνωσης του πληθυσμού των αγροτικών περιοχών, καθώς και για τη διατήρηση οικοσυστημάτων υψηλής φυσικής αξίας, όπως αυτά που είναι αφιερωμένα στην εκτατική ή ορεινή κτηνοτροφία ή στην εκτροφή αυτόχθονων φυλών ζώων.

39. Εκτιμά ότι η ΚΓΠ θα πρέπει να εγγυάται δίκαιο εισόδημα για τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων. Είναι επίσης σημαντικό να διασφαλιστεί η σχετική σταθερότητα των κανόνων και των κινήτρων.

40. Εισηγείται να ενσωματωθεί στην ΚΓΠ η προοπτική του δημογραφικού ζητήματος, με την πρόκριση της διάθεσης πρόσθετων κονδυλίων και της εφαρμογής πολιτικών ειδικών ανά περιοχή, όπου το μέλλον της γεωργίας είναι αμφίβολο, λόγω της πληθυσμιακής συρρίκνωσης, της γήρανσης του πληθυσμού ή του συνδυασμού των δύο.

41. Κρίνει ότι, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της γήρανσης του γεωργικού πληθυσμού, χρειάζεται να στηριχθούν οι νέοι γεωργοί, για παράδειγμα, όσον αφορά την εξαγορά επιχειρήσεων και τη μετάδοση της γνώσης. Οι νέοι γεωργοί είναι άλλωστε εκείνοι που διατηρούν ζωντανό τον πολιτισμό, συμβάλλουν στην κοινωνικοοικονομική συνοχή των αγροτικών περιοχών και είναι ανοικτοί σε καινοτόμες λύσεις. Στο πλαίσιο αυτό, ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προωθήσει και να διευκολύνει την ενεργοποίηση ενός έκτακτου σχεδίου ανανέωσης των γενεών, το οποίο θα ευνοεί την πρόσβαση των νέων σε εκτάσεις γης, τη διάδοση της καινοτομίας και των υπηρεσιών στις γεωργικές επιχειρήσεις, ώστε να καταστούν πιο αποτελεσματικές, ζωτικές και βιώσιμες. Η στήριξη θα πρέπει επίσης να παραταθεί πέραν των πρώτων πέντε ετών από το άνοιγμα της εκμετάλλευσης για νέους γεωργούς που εφαρμόζουν αγροοικολογικές μεθόδους, προκειμένου να υποστηριχθεί η ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητά της με σταθερό τρόπο και να ενθαρρυνθεί η διαδοχή των γενεών στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις με την ίδρυση δημόσιων τραπεζών γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

42. Υπογραμμίζει ότι, εκτός από τις ενισχύσεις για την εγκατάσταση, η βελτίωση του συντονισμού μεταξύ της ΚΓΠ και των πολιτικών περί γης των κρατών μελών είναι ουσιώδης διότι η πρόσβαση σε εκτάσεις γης αποτελεί βασικό βήμα για τη διασφάλιση της ανανέωσης των γενεών. Υπενθυμίζει, επίσης, ότι η στιγμή κατά την οποία οι επενδύσεις προσφέρουν τη μεγαλύτερη δυνατή μόχλευση για την καθοδήγηση των δραστηριοτήτων προς την περιβαλλοντική, οικονομική ή κοινωνική βιωσιμότητα είναι κατά την εγκατάσταση γεωργών νεαρής ηλικίας. Εν προκειμένω, παραπέμπει στις συστάσεις που διατύπωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην έκθεση ίδιας πρωτοβουλίας του σχετικά με τη συγκέντρωση γεωργικής γης στην ΕΕ, καθώς και στις προαιρετικές κατευθυντήριες γραμμές για την υπεύθυνη διαχείριση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος γης, που ενέκρινε ο FAO το 2012 (*).

43. Επισημαίνει ότι η γεωργία συχνά θεωρείται ελάχιστο ελκυστικό επάγγελμα και ότι οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αγροτικές περιοχές δυσχεραίνουν ακόμη περισσότερο αυτήν την κατάσταση. Η εγκατάσταση των νέων σε αγροτικές περιοχές με πρόσβαση σε υπηρεσίες και ευκαιρίες ψυχαγωγίας και απασχόλησης είναι ζήτημα καίριας σημασίας για τη διατήρηση της γεωργίας σε ολόκληρη την ΕΕ. Για τον σκοπό αυτό, φρονεί ότι η χορηγούμενη βοήθεια πρέπει να προσαρμόζεται στις εκάστοτε γεωργικές και κλιματικές συνθήκες των περιοχών και να εγγυάται έτσι την οικονομική αποδοτικότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και, συνακόλουθα, τη διαδοχή των γενεών.

(*) Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Αγροοικολογία» (EE C 106 της 26.3.2021, σ. 19).

44. Επιπλέον, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να μεταρρυθμίσει τις μεθόδους που εφαρμόζονται όσον αφορά τις άμεσες ενισχύσεις, με σκοπό τη συνεκτίμηση των συνθηκών υπό τις οποίες ασκούνται οι γεωργικές δραστηριότητες και προκειμένου να καταστεί δυνατή η αναδιανομή των ενισχύσεων ανά τους διάφορους τύπους και μεγέθη γεωργικών εκμεταλλεύσεων, σύμφωνα με τις ανάγκες κάθε τύπου. Ειδικότερα, θα πρέπει να προβλεφθούν υποχρεωτικές και αυξημένες αναδιανεμητικές ενισχύσεις (ενισχύσεις για μικρές και μεσαίες γεωργικές εκμεταλλεύσεις), με παράλληλο καθορισμό ανώτατου ορίου για τις επιδοτήσεις της ΚΓΠ, με μέλημα την αύξηση των εσόδων όλων των γεωργών. Επιπλέον, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να αυξήσει τη χρήση των χρηματοδοτικών μέσων ώστε να μπορούν οι γεωργοί να έχουν πρόσβαση σε πιστώσεις.

45. Συστήνει να διατηρηθούν οι δυνατότητες που προσφέρει η ΚΓΠ στα κράτη μέλη προκειμένου να εξισορροπούν τις ενισχύσεις και τις παρεμβάσεις του πρώτου πυλώνα με αυτές του δεύτερου και συνιστά τη μετατόπιση των άμεσων ενισχύσεων από μια προσέγγιση βασισμένη στη γεωργική έκταση σε ένα σύστημα που θα συνδυάζει πολλαπλούς παράγοντες: την ένταση εργασίας, το μέγεθος της γεωργικής εκμετάλλευσης, την κατηγορία του ιδιοκτήτη (στήριξη ιδίως των νέων γεωργών), τη γεωργική προστιθέμενη αξία, τις περιοχές στις οποίες εφαρμόζονται μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, τις περιοχές στις οποίες ασκείται βιώσιμη γεωργία και τον βαθμό χρήσης και προστασίας των περιβαλλοντικών πόρων (αντίκτυπος των δραστηριοτήτων στο περιβάλλον). Η μετατόπιση αυτή πρέπει να είναι σταδιακή προκειμένου να μπορέσουν οι γεωργοί να προσαρμοστούν στους νέους κανόνες.

46. Συνιστά επίσης να συμπληρωθούν οι άμεσες ενισχύσεις με αντικυκλικές επιδοτήσεις προκειμένου να σταθεροποιηθεί το εισόδημα των γεωργών σε περίπτωση απρόβλεπτων κρίσεων.

47. Επισημαίνει ότι η ΚΓΠ θα πρέπει να στηρίζει επενδύσεις που συμβάλλουν σε μέτρα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και μετριασμού της και αμβλύνουν τις πιέσεις που ασκεί η γεωργία στο περιβάλλον.

48. Θεωρεί αναγκαίο να προωθηθεί και να ενθαρρυνθεί ο ρόλος των συμβάσεων της αλυσίδας εφοδιασμού, ώστε να διασφαλιστεί η σταθερότητα του συστήματος και να δοθεί η δυνατότητα μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού στους γεωργούς.

49. Συνιστά να ενισχυθούν η φιλική προς το κλίμα διαχείριση της γης και οι αντίστοιχες αλυσίδες τροφίμων μέσω της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Συνιστά επίσης να λαμβάνεται υπόψη στην Κοινή Γεωργική Πολιτική ο γεωργικός εκείνος τομέας που αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και τον κίνδυνο απερήμωσης. Η ΕτΠ φρονεί ότι η ανθρακοδεσμευτική γεωργία αποτελεί ευκαιρία για την παροχή οικονομικής αντιστάθμισης στους γεωργούς που ασκούν δραστηριότητες αναγέννησης σε περιοχές με βροχή με χαμηλή ή μηδενική οικονομική απόδοση, αποφεύγοντας έτσι την εγκατάλειψη της γης και επιτρέποντας την ανανέωση των γενεών και τη διατήρηση της παραγωγής τροφίμων. Από την άποψη αυτή, οι διατάξεις της ισχύουσας Κοινής Γεωργικής Πολιτικής είναι ανεπαρκείς.

Ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών

50. Επισημαίνει ότι είναι σημαντικό να στηριχθεί η ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών προκειμένου να διασφαλιστεί ένα υψηλής ποιότητας και ευχάριστο περιβάλλον διαβίωσης για τους κατοίκους τους, καθώς και η βιωσιμότητα τόσο της γεωργίας και της κτηνοτροφίας όσο και του φυσικού περιβάλλοντος. Ζητεί ένα ευρωπαϊκό αγροτικό θεματολόγιο, παράλληλα με την εδραίωση του έργου το οποίο έχει επιτευχθεί στο πλαίσιο του αγροτικού συμφώνου και βασίζεται στο μακρόπνοο όραμα για τις αγροτικές περιοχές, με την πρόκριση της παροχής στήριξης που θα λαμβάνει υπόψη το παραδοσιακό, οικογενειακό και ριζωμένο στον κάθε τόπο μοντέλο γεωργικής παραγωγής.

51. Συνιστά την ενθάρρυνση της διαδοχής των γενεών στις αγροτικές επιχειρήσεις, με τη βοήθεια διαφόρων υποστηρικτικών μέτρων και μέσων, όπως οι τράπεζες αγροτικών επιχειρήσεων.

52. Επισημαίνει ότι οι αγροτικές περιοχές θα πρέπει να επιδιώξουν τη διασφάλιση υψηλής ποιότητας ζωής και να χρησιμεύσουν ως καταφύγιο για την τοπική και την περιφερειακή ταυτότητα και την πολιτιστική κληρονομιά. Ως εκ τούτου, τονίζει ότι η ΚΓΠ 2027+ πρέπει να συμβάλλει στη διαμόρφωση της ανάπτυξης της γεωργικής δραστηριότητας και, επιπλέον, με την υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης από κοινού με άλλα ευρωπαϊκά ταμεία, της ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών, οι οποίες θα πρέπει να θεωρούνται τόπος άσκησης γεωργικών και μη δραστηριοτήτων και τόπος παροχής υπηρεσιών άμεσης υποστήριξης και υποδομών που απαιτούνται για τη δημιουργία των προϋποθέσεων γεωργικής και αγροτικής ανταγωνιστικότητας. Οι αγροτικές περιοχές είναι τόπος διαβίωσης των ανθρώπων και πρέπει, επομένως, να καλύπτουν τόσο τις κοινωνικές και ψυχαγωγικές τους ανάγκες όσο και την απαιτούμενη ευημερία τους, επηρεάζοντας άμεσα την ποιότητα ζωής των αγροτικών πληθυσμών. Προκειμένου να υπάρξει ισχυρή αγροτική ανάπτυξη, έχει τεράστια σημασία η δυνατότητα πρόσβασης σε διαδίκτυο υψηλής ταχύτητας, καθώς και σε άριστες υποδομές στους τομείς της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, της ιατρικής και της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

53. Ζητεί την ενίσχυση και την απλούστευση της πρωτοβουλίας LEADER, του μέσου τοπικής ανάπτυξης με πρωτοβουλία των τοπικών κοινοτήτων (ΤΑΠΤΚ), που παρέχει σε μικρές περιοχές τη δυνατότητα να προτείνουν τις δικές τους στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης. Τονίζει ότι η πολιτική συνοχής, μαζί με όλες τις άλλες πολιτικές και τα ταμεία της ΕΕ, θα πρέπει να στηρίζει και να συμπληρώνει τη δράση της ΚΓΠ. Σύμφωνα με την ποσόστωση για τη χρηματοδότηση της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης (επί του παρόντος 10 %), το 5 % των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής θα πρέπει να διατεθεί για τη μη γεωργική ανάπτυξη της υπαίθρου στο πλαίσιο των μηχανισμών ΤΑΠΤΚ.

54. Υπογραμμίζει ότι η συγχώνευση του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), όπως ανέφερε το δίκτυο RegHub της ΕτΠ, οδήγησε σε περισσότερη γραφειοκρατία. Επιπλέον, η αφαίρεση του ΕΓΤΑΑ από τα λοιπά διαρθρωτικά ταμεία δυσχέρανε την εξεύρεση συνεργιών μεταξύ των εν λόγω ταμείων και περιέπλεξε ακόμη περισσότερο την κατάσταση όσον αφορά την αξιολόγηση και τους δείκτες επιδόσεων.

55. Επισημαίνει ότι η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών θα πρέπει να συμφωνηθεί με ολοκληρωμένο τρόπο, λαμβανομένων υπόψη άλλων ταμείων, όπως αυτών της περιφερειακής πολιτικής. Ανεξαρτήτως αυτού, η ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών πρέπει να παραμείνει αναπόσπαστο μέρος της ΚΓΠ και θα πρέπει επίσης να λάβει στήριξη από την επόμενη πολιτική συνοχής.

56. Συνιστά την ενεργό συμμετοχή των αγροτικών περιοχών και των κατοίκων τους στην ταχεία εφαρμογή συστημάτων, τεχνολογιών και υποδομών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με την προώθηση του βιώσιμου, οικονομικά αποδοτικού και ενεργειακά ανεξάρτητου εφοδιασμού, ο οποίος θα ενισχύει ταυτόχρονα την ανταγωνιστικότητα των εν λόγω περιοχών στην ΕΕ. Τονίζει ότι η ψηφιοποίηση και η χρήση νέων τεχνολογιών μπορούν να βελτιώσουν την αποτελεσματικότητα, την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας. Οι τεχνικές γεωργικής ακριβείας που χρησιμοποιούν συσκευές GPS και IoT παρέχουν στους γεωργούς τη δυνατότητα να παρακολουθούν τη φυτοϋγειονομική κατάσταση των καλλιεργειών, καθώς και τις εδαφολογικές και τις καιρικές συνθήκες σε πραγματικό χρόνο, βελτιστοποιώντας έτσι τη χρήση των πόρων και μειώνοντας τα απόβλητα. Η προηγμένη ανάλυση δεδομένων και η μηχανική μάθηση παρέχουν πληροφορίες για τη βελτίωση των σχεδίων καλλιεργειών, τον έλεγχο των επιβλαβών οργανισμών και τη διαχείριση της άρδευσης, με παράλληλη αύξηση της παραγωγικότητας και ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

57. Θεωρεί αναγκαία την αύξηση της έρευνας και της καινοτομίας για λύσεις κινητικότητας, προκειμένου να βελτιωθούν τα δίκτυα μεταφορών και επικοινωνίας στις αγροτικές περιοχές, ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής σε αυτές.

Επίσπευση της μετάβασης σε βιώσιμη γεωργία

58. Επισημαίνει ότι η ΚΓΠ θα πρέπει να στηρίζει τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν και την καταπολέμηση των πηγών περιβαλλοντικής ρύπανσης, καθώς και να διασφαλίζει την καλή διαβίωση των ζώων και, ως εκ τούτου, ο προϋπολογισμός της ΚΓΠ για την περίοδο μετά το 2027 θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του τομέα και στο επίπεδο φιλοδοξίας με πρωταρχικό στόχο την κατοχύρωση της επισιτιστικής ασφάλειας.

59. Ζητεί να τεθεί τέλος στην εκτροπή σε κλωβούς, σύμφωνα με το αίτημα που διατυπώθηκε σε μια πρόσφατη επιτυχημένη πρωτοβουλία πολιτών, καθώς και στη γνωμοδότησή της με θέμα την ΚΓΠ, τονίζοντας την ανάγκη βελτίωσης των προτύπων καλής διαβίωσης των ζώων.

60. Θεωρεί ότι η εφαρμογή των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας και της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», πρέπει να βασίζεται πρωτίστως σε κίνητρα και όχι σε εξαναγκασμό, καθώς και σε ενδεδειγμένη επιστημονική ανάλυση και κοινωνικές διαβουλεύσεις σχετικά με τον πραγματικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο. Επίσης, θα είναι αναγκαίο να εξεταστούν δυνατότητες εφαρμογής απλουστεύσεων υπέρ όσων εκμεταλλεύσεων έχουν πιστοποιηθεί ως βιολογικές. Για τον λόγο αυτόν, ένας προϋπολογισμός της ΚΓΠ αφιερωμένος στον οικολογικό προσανατολισμό θα πρέπει να συμπληρωθεί με πρόσθετους πόρους.

61. Επιμένει ότι πρέπει να υποστηριχθούν οι γεωργοί κατά τη μετάβασή τους στη βιώσιμη γεωργία, η οποία πρέπει να αντικατοπτρίζει και τους τρεις πυλώνες της βιωσιμότητας (οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές). Προκειμένου να συμπληρωθεί ο προϋπολογισμός της ΚΓΠ που προορίζεται για οικολογικά προγράμματα και αγροπεριβαλλοντικά μέτρα, συνιστά στα κράτη μέλη, όπως προτείνεται στη γνωμοδότηση της ΕτΠ με θέμα «Αγροοικολογία», προκειμένου να προωθήσουν την αγροοικολογική μετάβαση, να θεσπίσουν σύστημα πριμοδοτήσεων στο πλαίσιο των οικολογικών μηχανισμών της νέας Κοινής Γεωργικής Πολιτικής.

62. Υπογραμμίζει, όπως ανέφερε το δίκτυο RegHub της ΕτΠ, ότι οι διαφορές μεταξύ των οικολογικών προγραμμάτων του πρώτου πυλώνα και των γεωργοπεριβαλλοντικών μέτρων του δεύτερου πυλώνα είναι δύσκολο να κοινοποιούνται στους αιτούντες, καθώς και ότι υπάρχει κίνδυνος αλληλεπικάλυψης μεταξύ των δύο μέσων.

63. Ζητεί τη σύσταση εθνικών ταμείων με σκοπό να υποστηριχθεί η εφαρμογή και η υιοθέτηση ολοκληρωμένης και βιώσιμης φυτοπροστασίας. Οι χρηματοδοτικοί πόροι για τα ταμεία αυτά θα μπορούσαν, μεταξύ άλλων, να εξασφαλιστούν από μια φορολόγηση βάσει κινδύνου επί των φυτοπροστατευτικών προϊόντων, από συνεισφορές των εμπόρων λιανικής πώλησης ή από χρηματικές ποινές⁽³⁾.

⁽³⁾ Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ορθολογική χρήση των φυτοφαρμάκων» (EE C 188 της 30.5.2023, σ. 43).

64. Επισημαίνει ότι η ΚΓΠ θα πρέπει να συνεχίσει να υποστηρίζει σθεναρά τις προσανατολισμένες στην πρόληψη παρεμβάσεις οι οποίες συμβάλλουν τόσο στην αποτροπή ζημιών και στην αποκατάστασή τους όσο και στη δημιουργία ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων των πλημμυρών και της ξηρασίας, με τη χρηματοδότηση τόσο της βιώσιμης διαχείρισης των υδάτων —π.χ. μέσω της βελτίωσης των υφιστάμενων ή της κατασκευής νέων συστημάτων άρδευσης— όσο και της αντιπλημμυρικής προστασίας, καθώς και με την ενίσχυση των ταμείων αλληλεγγύης της ΕΕ για τους γεωργούς που υφίστανται απώλειες λόγω καταστροφών. Είναι αναγκαίο να συμπεριληφθούν στους κρίσιμους παράγοντες οι ιδιαίτερες και συχνότερες καιρικές συνθήκες που επικρατούν ανά περιοχή, προκειμένου να υπάρχει ειδική ελαστικότητα και να εφαρμόζονται συγκεκριμένα προγράμματα ενισχύσεων.

65. Τονίζει ότι η ΚΓΠ θα πρέπει να συνεχίσει να υποστηρίζει σθεναρά όσες παρεμβάσεις στηρίζουν βιώσιμες μορφές γεωργικής ανάπτυξης, μέσω της παροχής διαφόρων κινήτρων, οι οποίες περιορίζουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, τη χρήση επιβλαβών για το περιβάλλον φυτοπροστατευτικών ουσιών και συνθετικών λιπασμάτων, τη μη ενδεδειγμένη κατανάλωση νερού και ενέργειας, καθώς και τη χρήση χημικών ουσιών επικίνδυνων για την ανθρώπινη υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, συμβάλλοντας παράλληλα στην επισιτιστική ασφάλεια σε ολόκληρο τον κόσμο και στη διατήρηση της εξωτερικής και της εσωτερικής ανταγωνιστικότητας των γεωργών και του αγροδιατροφικού τομέα της ΕΕ. Για τον σκοπό αυτόν, είναι απαραίτητο να επεκταθούν οι περιοχές οικολογικής εστίασης, καθώς και να ληφθούν υπόψη οι υφιστάμενες επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις και να προωθηθεί η εφαρμογή τους μεταξύ των γεωργών.

66. Υπογραμμίζει ότι η ΚΓΠ θα πρέπει να στηρίξει τη βελτίωση της αποδοτικότητας της χρήσης φυσικών υδάτων, την αποκατάσταση των φυσικών κύκλων του νερού και την επιστημονική έρευνα με στόχο την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των φυτών και των ζώων στην κλιματική αλλαγή και τη μείωση των επιπτώσεων των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου —συμπεριλαμβανομένης της αγρονομικής προόδου—, με παράλληλη αύξηση της αποθήκευσης και της παγίδευσης άνθρακα. Ως εκ τούτου, υπογραμμίζει ότι η ΚΓΠ θα πρέπει να συνεχίσει να συνδέεται με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη 2027+», το οποίο θα πρέπει να προβλέπει και πάλι ικανό προϋπολογισμό για την αντιμετώπιση της κοινωνικής πρόκλησης «Τρόφιμα, βιοοικονομία, φυσικοί πόροι, γεωργία και περιβάλλον».

67. Επισημαίνει ότι η κλιματική αλλαγή και οι διαδικασίες προσαρμογής θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την γεωργική παραγωγή, καθώς και να αναγνωριστεί ότι οι υδάτινοι πόροι που χρησιμοποιούνται για τη φυτική παραγωγή θα πρέπει να χρησιμοποιούνται προσηκόντως και δεν θα πρέπει να βλάπτουν τις πηγές υπόγειων υδάτων. Υπογραμμίζει ότι η χρήση τους θα πρέπει να περιορίζεται με τη βελτιστοποίηση της άρδευσης και ότι, όταν είναι εφικτό και σκόπιμο, οι καλλιέργειες υψηλής χρήσης ύδατος πρέπει να αντικαθίστανται από καλλιέργειες περισσότερο προσαρμοσμένες στο κλίμα. Εξαιρεί επίσης την ανάγκη διατήρησης και ενίσχυσης του δυναμικού των δασικών περιοχών και των εκτάσεων βοσκής υπό αγρανάπαυση που βρίσκονται κοντά σε γεωργικές περιοχές, καθότι χρησιμεύουν ως ζώνες προστασίας και ενισχύουν τη βιοποικιλότητα.

68. Ζητεί περαιτέρω προβληματισμό σχετικά με τον τρόπο στήριξης των ξυλωδών καλλιεργειών, λαμβανομένων υπόψη των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί στην ΕΕ. Η στήριξη αυτή θα πρέπει να περιλαμβάνει ρύθμιση της αγοράς μέσω της διαχείρισης του όγκου παραγωγής και της βελτίωσης της ποιότητας, καθώς και καθιέρωση ενός συστήματος για την εφαρμογή έκτακτων μέτρων σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε περίπτωση κρίσης.

69. Προτείνει να χαρακτηριστεί η εκτατική κτηνοτροφία στρατηγικού χαρακτήρα, με τη διάθεση ειδικών κονδυλίων της ΚΓΠ, λόγω της σημασίας της στη διαχείριση μεγάλων εκτάσεων γης σε ορεινές και άλλες περιοχές με φυσικούς περιορισμούς. Κι αυτό δεδομένης της αδιαμφισβήτητης συμβολής της υπό τη μορφή πολλαπλών οικοσυστημικών υπηρεσιών, από την παροχή ασφαλών και ποιοτικών υγιεινών τροφίμων, τη διατήρηση των τοπίων και της συναφούς βιοποικιλότητας, την πρόληψη πυρκαγιών ή τη συμβολή τους στην εδραίωση των κατοίκων σε απομακρυσμένες περιοχές, μεταξύ άλλων οφελών.

70. Επισημαίνει ότι οι γεωργικές εκτάσεις προορίζονται για γεωργική παραγωγή. Ένα ελάχιστο ποσοστό των γεωργικών εκτάσεων θα πρέπει να τεθεί σε αγρανάπαυση προκειμένου να βελτιωθούν η αποδοτικότητα των καλλιεργειών και η αναγέννηση των εδαφών. Πέραν της παραγωγής τροφίμων ή ζωοτροφών, θα πρέπει να προωθηθεί η χρήση γεωργικών εκτάσεων σε προσεκτικά επιλεγμένες περιοχές της ΕΕ για την παραγωγή βιομάζας για ενεργειακούς σκοπούς. Η «αιρεσιμότητα» δεν θα πρέπει να αποκλείει γεωργικές εκτάσεις από τη γεωργική παραγωγή, αλλά ούτε και να προωθεί ή να επιβάλλει την απαίτηση να εξαρτώνται οι άμεσες ενισχύσεις από την υποχρεωτική αγρανάπαυση οποιουδήποτε τμήματος της γεωργικής έκτασης. Αντ' αυτού, η αιρεσιμότητα θα πρέπει να προάγει, ιδίως σε εδάφη χαμηλής ποιότητας, πρακτικές διαχείρισης της γης οι οποίες βελτιώνουν την κερδοφορία, συμβάλλουν στον εμπλουτισμό των εδαφών με οργανική ύλη, ενισχύουν τη ροφητική ικανότητα και συντελούν στην προστασία της βιοποικιλότητας και των πηγών υπόγειων και επιφανειακών υδάτων. Τονίζει ότι είναι σημαντικό να διαχωρισθεί η παραγωγή γεωργικών τροφίμων από το μονομερές μοντέλο παραγωγής που βασίζεται στα ορυκτά καύσιμα. Σε περιφερειακό επίπεδο, οι εκτάσεις που τελούν υπό καθεστώς ετήσιας αγρανάπαυσης θα μπορούσαν, για παράδειγμα, να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Υπενθυμίζει ότι η αγροοικολογία και οι βιώσιμες γεωργικές πρακτικές αφορούν την καλλιέργεια ζωντανών εδαφών που ευνοούν την υγεία των φυτών, αποθηκεύουν σημαντικές ποσότητες άνθρακα και νερού και επιδεικνύουν μεγαλύτερη αντοχή στην ξηρασία και στις υψηλές θερμοκρασίες.

71. Αναγνωρίζει την ανάγκη στήριξης του τομέα της μεταποίησης τροφίμων, της ανάπτυξης τοπικής παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της μείωσης του οικονομικού και περιβαλλοντικού κόστους που σχετίζεται με βιώσιμα συστήματα μεταφοράς, αποθήκευσης και συσκευασίας.

Δημιουργία ενός συστήματος τροφίμων για υγιείς ανθρώπους και υγιή πλανήτη

72. Υπογραμμίζει ότι η ΚΓΠ θα πρέπει να προωθήσει τους παραγωγούς υγιεινών τροφίμων τα οποία παράγονται με βιώσιμο τρόπο, όπως τα βιολογικά, καθώς και την παραγωγή με τη χρήση κυκλικών συστημάτων. Συνιστά να επισπευθεί η εισαγωγή του κυκλικού συστήματος στην επεξεργασία των κτηνοτροφικών αποβλήτων, με σκοπό την αξιοποίησή τους από γεωπονική άποψη (λιπασματοποίηση και οργανικά λιπάσματα) και τον προσανατολισμό προς μια λιτή και αποτελεσματική διαχείριση των πόρων.

73. Τονίζει την ανάγκη να θεωρούνται τα απόβλητα ως πόρος, όπως το νερό από ανάκτηση με εισροές απαραίτητων θρεπτικών ουσιών όταν χρησιμοποιείται για την άρδευση περιοχών με λειψυδρία ή τα υπολείμματα άχυρου δημητριακών όταν χρησιμεύουν ως παραγωγικό υλικό για την κτηνοτροφία, την πράσινη κατασκευή ή τη λίπανση των εδαφών.

74. Τονίζει ότι τα τρόφιμα που διατίθενται στους κατοίκους της ΕΕ πρέπει να κάνουν καλό στην υγεία τους. Ως εκ τούτου, πρωταρχικός στόχος όσον αφορά τη βελτίωση της ποιότητας των τροφίμων θα πρέπει να είναι η επιδίωξη των υψηλότερων δυνατών χαρακτηριστικών που προάγουν την υγεία και νοούνται ως χαρακτηριστικά που συμβάλλουν στην υγεία και στη μακροημέρευση των καταναλωτών. Πιστεύει ότι τα τρόφιμα με αποδεδειγμένες αρνητικές επιδράσεις στην υγεία των καταναλωτών θα πρέπει να υπόκεινται σε ολόενα και υψηλότερη φορολογία, ανάλογα με τη σύνθεσή τους, τη θερμιδική και τη θρεπτική τους αξία, τον βαθμό επεξεργασίας τους και τον τυχόν προκαλούμενο εθισμό. Τα από τον εν λόγω φόρο ποσά θα μπορούσαν να συνεισφέρουν στη χρηματοδότηση της ΚΓΠ 2027+. Επιπλέον, τονίζει ότι τα τρόφιμα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ δεν θα πρέπει να προέρχονται από εξωτερικούς προμηθευτές, εκτός εάν πληρούν τουλάχιστον τα ίδια πρότυπα με εκείνα που παράγονται εντός της ΕΕ.

75. Συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο των ισχυόντων κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις, να αναπτύξει νέες κατευθυντήριες γραμμές για να ενθαρρύνει τις τοπικές και τις περιφερειακές αρχές να διαμορφώνουν τις προσκλήσεις τους υποβολής προσφορών κατά τρόπο ώστε να μπορούν να δίνουν προτεραιότητα στα τρόφιμα που παράγονται κατά τρόπο βιώσιμο κοντά στον τόπο όπου πωλούνται. Τούτο θα πρέπει να ισχύει ιδίως όσον αφορά τα τρόφιμα που σερβίρονται σε σχολεία, νηπιαγωγεία, ιδρύματα μέριμνας και εγκαταστάσεις υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και σε εκδηλώσεις του δημόσιου τομέα.

76. Αναγνωρίζει ότι τα τοπικά παραγόμενα τρόφιμα πρέπει να φέρουν ευδιάκριτη επισήμανση προέλευσης και προτείνει η ΚΓΠ 2027+ να συνεχίσει να περιλαμβάνει παρεμβάσεις που προάγουν την προώθηση, την εμπορία και την κατά τόπους πώληση τοπικά παραγόμενων τροφίμων, μεταξύ άλλων με την προώθηση της κατασκευής σκεπαστών αγορών.

77. Επισημαίνει την ανάγκη εντατικοποίησης της έρευνας και της υλοποίησης, καθώς και ανάδειξης της σημασίας του συστήματος γεωργικής γνώσης και καινοτομίας (AKIS), τονίζοντας ότι η παραγωγή τροφίμων συνιστά τομέα ανοικτό στην καινοτομία. Υπογραμμίζει ότι η βιώσιμη επισιτιστική ασφάλεια βασίζεται επίσης σε σημαντικό αριθμό άρτια καταρτισμένων γεωργών που έχουν επίγνωση των ιδιαιτεροτήτων των περιοχών τους, της δυναμικής του κλίματος, των βιώσιμων γεωργικών πρακτικών και της εφαρμογής ενός ανθεκτικού και βιώσιμου συστήματος τροφίμων.

78. Εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι στους στρατηγικούς διαλόγους με θέμα το μέλλον της γεωργίας της ΕΕ που δρομολόγησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν έχει συμπεριληφθεί καμία τοπική ή περιφερειακή αρχή.

Ενδυνάμωση του ρόλου των περιφερειών στη διακυβέρνηση της ΚΓΠ

79. Καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συμπεριλάβει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών ως συμβουλευτικό όργανο με πλήρη συμμετοχή στη διαμόρφωση της μελλοντικής ΚΓΠ. Η άμεση επικοινωνία μεταξύ των περιφερειακών διαχειριστικών αρχών των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής χρήζει ενθάρρυνσης. Οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές που εκπροσωπούνται στην ΕτΠ είναι εγγενώς συνδεδεμένες με τις αγροτικές περιοχές και, ως εκ τούτου, με τη γεωργία. Εκπροσωπούν επίσης τις αστικές περιοχές και τους καταναλωτές και δραστηριοποιούνται για την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνικοοικονομική τάξη.

80. Υπογραμμίζει ότι η συνεργασία μεταξύ εθνικών και περιφερειακών διαχειριστικών αρχών, αφενός, και μεταξύ εθνικών και περιφερειακών επιτροπών παρακολούθησης, αφετέρου, χρήζει βελτίωσης και επισημοποίησης. Μία πλατφόρμα ηλεκτρονικής ανταλλαγής θα μπορούσε να διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ περιφερειακού και εθνικού επιπέδου.

81. Επισημαίνει ότι οι εκπρόσωποι των Ευρωπαίων γεωργών πρέπει να συμμετέχουν σε όλα τα στάδια και σε κάθε επίπεδο κατά τη διαμόρφωση του πλαισίου της ΚΓΠ 2027+ και συνιστά τη σύσταση κατάλληλου φόρουμ με τη συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών και των εκπροσώπων των διαφόρων ενδιαφερομένων μερών, και ιδίως των εκπροσώπων των γεωργών, προκειμένου να συμβάλουν στην εκπόνηση της ΚΓΠ 2027+.

82. Υπογραμμίζει ότι το νέο μοντέλο εφαρμογής της ΚΓΠ επέφερε, όπως ανέφερε το δίκτυο RegHub της ΕτΠ, αύξηση του διοικητικού φόρτου για τις περιφερειακές διαχειριστικές αρχές των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ, έλλειψη ευελιξίας για την προσαρμογή του στρατηγικού σχεδίου της ΚΓΠ και ορισμένες καθυστερήσεις στην υλοποίηση της πολιτικής.

83. Προτείνει, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της διαβούλευσης με το δίκτυο RegHub, να επιτρέπονται αλλαγές στα στρατηγικά σχέδια χωρίς να ζητείται η έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όταν παρατηρούνται πρόδηλα σφάλματα και όταν τα σφάλματα αυτά δεν έχουν επίπτωση στους στόχους και στα ορόσημα των σχεδίων σε εθνικό επίπεδο.

84. Εκτιμά ότι για την αξιολόγηση των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ θα απαιτηθεί μεγαλύτερη ευελιξία και εστίαση στα αποτελέσματα, αντί για συγκεκριμένες λεπτομέρειες εφαρμογής, και θεωρεί επωφελή τον καθορισμό κοινών συνόλων δεικτών για κάθε παρέμβαση, χωρίς αισθητή υπέρβαση των κανονιστικών υποχρεώσεων.

85. Τονίζει ότι οι προαναφερθέντες στόχοι της ΚΓΠ 2027+ μπορούν να επιτευχθούν μόνο με ενίσχυση της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης, αύξηση της επιμερισμένης διαχείρισης και αποκέντρωση της πολιτικής, η οποία θα έχει ως αποτέλεσμα τη δυνατότητα υιοθέτησης προσεγγίσεων ανά περιοχή, καθιστώντας δικαιότερες τις άμεσες ενισχύσεις (παραδείγματος χάριν για τους αυτοαπασχολούμενους και τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις), και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό.

86. Πιστεύει ακράδαντα ότι πολυάριθμες πτυχές ζωτικής σημασίας για την εφαρμογή της ΚΓΠ μπορούν να υλοποιηθούν καλύτερα σε περιφερειακό επίπεδο. Ως εκ τούτου, καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εκχωρήσει στις περιφέρειες (NUTS2) πολύ πιο εκτεταμένες αρμοδιότητες στο πλαίσιο της ΚΓΠ μετά το 2027, ιδίως όσον αφορά την αγροτική ανάπτυξη. Η ΚΓΠ θα πρέπει να αποκεντρωθεί και να τεθεί σε εφαρμογή βάσει περιφερειακών στρατηγικών για την επισιτιστική ασφάλεια και την αγροτική ανάπτυξη. Η χρηματοδότηση που προορίζεται για την αγροτική ανάπτυξη θα πρέπει να προέλθει από τα διαρθρωτικά ταμεία, καθώς και από εθνικά κονδύλια. Οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές θα πρέπει να ορίσουν ότι οι περιοχές γεωργικής παραγωγής προστατεύονται από άλλες μορφές χρήσης γης.

87. Υπογραμμίζει ότι οι προαναφερθέντες στόχοι της ΚΓΠ 2027+ μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα με την αποκατάσταση της αυτονομίας του περιφερειακού προγραμματισμού για την αγροτική ανάπτυξη όπου οι περιφέρειες κατέχουν παραδοσιακά και συνταγματικά γεωργική αρμοδιότητα, με ισχυρότερη πολυεπίπεδη διακυβέρνηση και με αποτελεσματικότερη επιμερισμένη διαχείριση και αποκέντρωση.

88. Τονίζει ότι η ΚΓΠ χρήζει αναδιάρθρωσης, με τη μεταβίβαση της διαχείρισης και του σχεδιασμού της σε περιφερειακό επίπεδο, με παράλληλη διασφάλιση της συνεπούς τήρησης των κοινών ευρωπαϊκών στόχων της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Οι προϋποθέσεις για την επισιτιστική ασφάλεια και την αγροτική ανάπτυξη, οι όροι διανομής τροφίμων στο πλαίσιο της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και οι στόχοι που σχετίζονται με τη διατήρηση της βιοποικιλότητας, την προστασία του τοπίου, τις προστατευόμενες περιοχές, τους βιοκοινωνικούς θύλακες, τους βιολογικούς διαδρόμους, την προστασία των υπόγειων και των επιφανειακών υδάτων, τη δημιουργία ζωνών ασφαλείας, την προστασία των ειδών και των γενών (όπως οι επικονιαστές) και τα πρότυπα για την προώθηση των περιφερειακών προϊόντων για τις διαφορετικές προσεγγίσεις της βιωσιμότητας του γεωργικού τομέα, θα πρέπει να καθοριστούν στο σύνολό τους στο πλαίσιο μιας ενιαίας στρατηγικής. Η διαχείριση και ο σχεδιασμός του καθεστώτος στήριξης του γεωργικού τομέα θα πρέπει να διευκολυνθούν και να προσαρμοστούν στη διαρθρωτική κατάσταση κάθε περιοχής.

89. Ζητεί να παρακολουθείται στενά ο στρατηγικός διάλογος για το μέλλον της γεωργίας, τονίζοντας ιδίως τη σημασία των περιφερειών, οι οποίες έχουν άμεση γνώση των προκλήσεων και των αναγκών της γεωργίας σε τοπικό επίπεδο.

Βρυξέλλες, 19 Ιουνίου 2024.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών
Vasco ALVES CORDEIRO